

Munkavédelmi oktatási anyag 2016. ősz

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

Jogszabályi háttér

Munkavédelem célja:

A szervezeten munkát végzők egészségének, testi épségének, munkavégző képességének megóvása, balesetek megelőzése, a munkakörülmények humanizálása.

Ennek megvalósulását a tág jogszabályi háttér biztosítja:

- Magyarország Alaptörvénye;
- 1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről (Mvt);
- 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet az Mvt végrehajtásáról;
- kormányrendeletek, a foglalkozáspolitikáért és az egészségügyért felelős miniszter munkavédelem irányítására vonatkozó rendeletei, valamint a tevékenység szerinti (ágazati) miniszterek rendeletei;
- Szabványok
- munkáltató munkavédelmi rendelkezései (egyéni védőeszköz juttatásának szabályozása, munkavédelmi szabályzat, technológiai, kezelési utasítás)

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

Fogalom meghatározások

- **Szervezett munkavégzés:** a munkaviszonyban, a közszolgálati, a közalkalmazotti jogviszonyban, a bíró szolgálati viszonyában, az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyában, az ügyészségi szolgálati viszonyban, szövetkezeti tagság esetén a munkaviszony jellegű jogviszonyban, a szakképző iskolákban a tanulói jogviszony keretében a szakmai képzési követelmények teljesülése során, továbbá a tanuló szerződés alapján, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során végzett munka.
- **Munkáltató:** a munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató.
- **Munkavállaló:** a szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy.
- **Munkahely:** minden olyan szabad vagy zárt tér, ahol munkavégzés céljából vagy azzal összefüggésben munkavállalók tartózkodnak.
- **Foglalkozási megbetegedés:** a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett, valamint a foglalkozás gyakorlását követően megjelenő vagy kialakuló idült egészségkárosodás.
- **Munkabaleset:** a szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatott dolgozó munkája során, vagy azzal összefüggésben bekövetkezett balesete.
- **Úti baleset:** a szállásáról a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a tartózkodási helyére történő utazás során elszenvedett baleset. Kivéve ha az a munkáltató saját, vagy bérelt járművével történt.
- **Képernyős munkahely:** olyan munkaeszközök együttese, amelyhez a képernyős eszközön kívül csatlakozhat adatbeviteli eszköz (billentyűzet, scanner, kamera, egyéb adatbeviteli eszköz), egyéb perifériák (mutatóeszköz, nyomtató, lemezegység, modem stb.), esetleges tartozékok, ember-gép kapcsolatot meghatározó szoftver, irattartó, munkaszék, munkaasztal vagy munkafelület, telefon, valamint a közvetlen munkakörnyezet.

A három munkavédelmi alapelv

I.

Minden munkavállaló és hallgató ismeri a munkavédelmi szabályokat és azoknak megfelelően végzi a munkáját. Nem teszi ki magát veszélyhelyzetnek. Ha a veszélyes vagy szabálytalan helyzetet nem tudja megszüntetni, köteles azt a felettesének jelenteni!

II.

Ha munkavállaló/hallgató azt tapasztalja, hogy munkatársa/hallgatótársa az előírásokat nem tartja be, vagy vészhelyzetben van, kötelessége felhívni erre a figyelmét! Ha a vészhelyzet nem múlik el, kötelessége azt felettesének jelenteni!

III.

Ha egy munkatársa felhívja figyelmét arra, hogy Ön vagy kollégája nem a munkavédelmi előírásoknak megfelelően végzi a feladatot, vagy vészhelyzet áll fenn, köteles magatartásán változtatni annak érdekében, hogy a szabálytalan vagy veszélyes helyzet megszűnjön. Ha a szabálytalan, vagy veszélyes helyzetet nem tudja megszüntetni, kötelessége azt a felettesének jelenteni.

Munkavégzés személyi feltételei

- Szakmai alkalmasság
- Egészségügyi alkalmasság
- Oktatásokon való részvétel
- Munkakezdéskor munkára alkalmas állapot
(alkoholos befolyásoltságtól mentes, kipihent,
gyógyszerek káros hatásaitól mentes, stb.)

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

Munkavégzés tárgyi feltételei

- A munkavégzéshez használt eszköz biztonságos és a rendeltetésszerű használatra alkalmas legyen.
- A munkavégzés környezetében tartózkodókat se érje baleset. (ügyfelek)
- A környezeti tényezők feleljenek meg a munkavégzés jellegének. (világítás, hőmérséklet, stb.)

Munkavállaló kötelezettségei, jogai

Munkavállaló köteles:

- Munkavégzésre alkalmas állapotot és a munkavégzésre vonatkozó szabályokat megtartani.
- A munkavédelmi és szakmai ismereteket adó oktatásokon részt venni.
- Betartani a munkautasításokat, valamint a munkáltató egyéb, szóbeli, illetve írásos utasításait.
- Az előzetes és időszakos munkaköri orvosi vizsgálatokon részt venni, részére előírt orvosi vizsgálaton részt venni.
- Megfelelő ruházatot viselni, valamint a részére biztosított egyéni védőeszközt viselni.
- Ellenőrizni a közvetlen munkahelyének és munkaeszközének biztonságos állapotát.
- Jelenteni a közvetlen vezetőjének minden olyan veszélyt, veszélyhelyzetet, amelyet felismer vagy tudomására jut.
- Minden munkahelyi balesetet, rosszulletet bejelenteni a közvetlen vezetőjének.

Munkavállaló jogot formálhat:

- A biztonságos munkavégzés feltételeire, a munkahelyekre és munkaeszközökre.
- A biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekre.
- A munkavédelmi szempontból szükséges felszerelésekre, munka- és védőeszközökre.

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

Teendők munkabaleset bekövetkeztekor

- **ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS**

- Sérülések ellátása, vérzéscsillapítás. (elsősegélynyújtó láda segítségével)
- Orvos, mentők hívása.
- Kórházba szállítás. (szükség esetén)
- Újraélesztés (Csak szakavatott személy végezheti!)

- **BALESETEK BEJELENTÉSE**

- Minden sérülést, rosszullétet jelenteni kell a közvetlen munkahelyi vezetőnek.
- Minden sérülést rögzíteni kell a munkahelyeken elhelyezett sérülési naplóban.
- Ha a baleset munkakieséssel jár, a balesetet ki kell vizsgálni és nyilván kell tartani. Az okokat fel kell tárni és intézkedni kell a megelőzés érdekében.
- A munkanapkieséssel járó munkabaleset esetén a balesetet jelenteni kell a munkavédelmi szolgáltató felé is.

- **BALESETEK KIVIZSGÁLÁSA**

- A baleset munka, vagy üzemi jellegének elbírálása.
- Tanúk meghallgatása.
- Minden lényeges kérdés, közvetlen és közvetett okok feltárása.

- **MEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEK MEGHOZATALA**

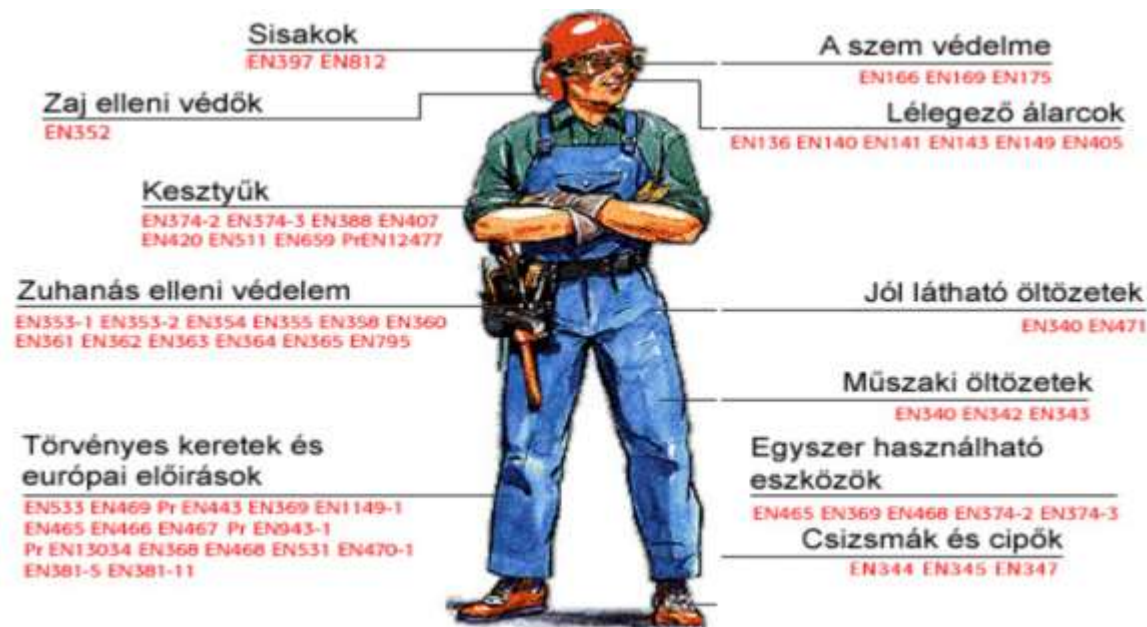
Balesetek jelentése

- **A mentők telefonszáma: 104**
- Megkereséskor a hívó mondja el:
 - MI TÖRTÉNT
 - HÁNY SÉRÜLT VAN
 - A HELYSZÍN PONTOS ADATAIT
 - MEGKÖZELÍTÉSI LEHETŐSÉGÉT
 - SAJÁT NEVÉT, CIMÉT AZ ESETLEGESEN VISSZAHÍVHATÓ TELEFONSZÁMOT.
- Lehetőség szerint a hívó adjon tájékoztatást a baleset körülményeiről, súlyosságáról.
- Kevésbé ismert területen nevezzen meg egy tájékozási pontot és küldjön oda valakit aki a mentőket várja.
- Az Egyetemi területen történt balesetről tájékoztatni kell a közvetlen munkahelyi vezetőt, és **Gáti Attila Üzemeltetési Osztályvezetőt**.
- Az elsősegélynyújtásra kijelölt helyek mindegyikén megfelelő számú és tartalmú mentődoboz került elhelyezésre.

Egyéni védőeszközök

- Légzésvédők
- Kézvédők
- Lábvédők
- Hallásvédők
- Szemvédők
- Fejvédők Stb.

A védőeszközöket használaton kívül megfelelően kell tárolni.

A védőeszközöknek nincsen kihordási ideje. Ha meghibásodik cserélni kell!

A szükséges egyéni védőeszközöket a munkavégzés teljes ideje alatt viselni, használni kell.

Képernyős munkahelyek biztonsága

A képernyős munkavégzés főbb egészségkockázati tényezői:

- Látásromlást előidéző tényezők. (rejtett fénytörési hiba, komfortos binokuláris látás hiánya)
- Pszichés (mentális) tényezők. (idegi fáradtság)
- Fizikai állapotromlást előidéző tényezők. (pl.: kéz-, kar-, gerincfájdalmak)

Munkavégzés eszközeivel szembeni követelmények:

Képernyő:

- Stabil kép. (villódzás mentesség, instabilitás kiküszöbölése)
- Fényesség, kontraszt állíthatósága.
- Elfordítható, dönthető monitor.
- Tükröződéstől, fényvisszaverődéstől mentes képernyő.

Billentyűzet:

- Monitortól különálló.
- Dönthető a kényelmes munkatesttartás érdekében.
- Billentyűzet előtti elegendő hely a kéz, csukló megtámasztására.
- Fénytelen felszín a fényvisszaverődés elkerülése érdekében.
- Egymástól könnyen megkülönböztethető és jól olvasható jelek a billentyűkön.

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

Munkaasztal, munkafelület:

- Megfelelő méret a munkafeladattól függően.
- Flexibilis illeszkedés a munkafeladathoz.
- Felületük nem lehet fényvisszaverő.
- Állásbiztosság, stabilitás, billegés mentesség.
- Lehetőleg állítható magasságú legyen. (ált. 720 mm)

Munkaszék:

- Stabilitás.
- Könnyen állítható magasságú ülőfelület.
- Dönthető és állítható magasságú háttámla.
- Igény esetén sarok-, kartámasz.
- Könnyű, szabad mozgást ne akadályozza.

Mozgástér:

- legalább 2 m² szabad terület biztosítása a munkahelyen történő szabad mozgáshoz.
- Egyéb eszközök biztonságos megközelítése.

Klíma, az irodában ülve végzett szellemi munka előírásai érvényesek :

- Hideg évszakban: 20-22 C°
- Meleg évszakban: 21-24 C°
- Légsebesség: 0,1 m/s lehet maximum

Szoftver ergonómia, ember-gép kapcsolat:

- Feleljen meg a feladatnak.
- A számítógép-kezelő ismeret és tapasztalat szintjéhez igazíthatóság.
- Magyar nyelvű súgó.
- A munkavállaló teljesítményére vonatkozó mennyiségi vagy minőségi ellenőrzési lehetőséget nem szabad igénybe venni a dolgozók tudomása nélkül.
- A rendszerek a képernyő előtt dolgozóhoz alkalmazkodó formátumban és ütemben jelezzék ki az információkat.

A képernyő előtti munkavégzést az 50/1999. (XI.3.) EüM rendelet szabályozza.

A rendelet meghatározza, hogy az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében:

- Óránként 10 perces szünetet kell tartani a munkavégzés alól, ami a monitor nézését megszakítja (telefonálás, faxolás, nyomtatott anyagok olvasása), de lehetőség szerint egy kis testmozgásra is sort kell keríteni. Naponta maximum 6 órát szabad képernyős munkavégzéssel eltölteni, melyet saját felelősségre és saját munkaszervezéssel kell biztosítani.
- A dolgozók látásának vizsgálatát biztosítani kell, őket szükség szerint, de legalább kétevenként, látásvizsgálatra kell küldeni.

A munkáltató köteles a képernyős munkahelyen dolgozókat éleslátást biztosító szemüveggel ellátni, ennek feltételei:

- Szemészeti szakvizsgálat eredménye indokolja.
- A dolgozó által használt szemüveg vagy kontaktlencse a képernyő előtti munkavégzéshez nem megfelelő.

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

Az egyetemi munkahelyek általános egészségügyi, tisztasági és munkavédelmi követelményei

- Az egyetemi munkahelyeken **rendet** és **tisztaságot** kell tartani.
- A munkaterületről minden felesleges tárgyat el kell távolítani, ami a dolgozót a **szabad mozgásban akadályozza**, esetleg sérülését okozhatja.
- A munkahelyeket rendszeresen, de naponta legalább egyszer **ki kell takarítani**.
- A munkahelyen a munka jellegének megfelelően gondoskodni kell a rendről, tisztaságról, a keletkező szennyező anyagok, hulladék kezeléséről oly módon, hogy veszélyt vagy egészségi ártalmat ne okozzanak és környezetet ne károsítsák.
- Az egyetem területén a **dohányzás** tilos, az csak az erre kijelölt helyen megengedett (szabadtéren).
- Csak biztonságos, a mindenkori céloknak és igénybevételeknek megfelelő, jó állapotú, elcsúszás és félrebillenés ellen biztosított **létrákat**, hordozható **lépcsőket** szabad használni.
- A munka befejezése után a **munkahelyet át kell vizsgálni**, nem maradt-e hátra olyan körülmény, mely a távozás után tüzet, robbanást, vagy leázást idézhet elő.

Az elektromossággal kapcsolatos tudnivalók

- A munkahelyek túlnyomó többsége 400/230 V-os váltakozó áramú hálózatról vételezi a villamos energiát.
- Az emberi test, ha zárt áramkör részévé válik, jó áramvezető.
- Az emberi testen átfolyó külső áram nagyon veszélyes, hiszen szervezetünk működtetését a légzést, a szív működését, mozgást kicsi bioáramokkal végzi az agy és ezek bármelyikét megbéníthatja az átfolyó áram.
- Az áramütés azonban megfelelő gondossággal könnyen és biztonságosan elkerülhető.

Az elektromossággal kapcsolatos tudnivalók

Az elektromos áram áthaladása az emberi testen keresztül kétféle módon történhet:

- a) A csupasz áramvezető részt (fázist) és a nullavezetőt vagy védővezetővel ellátott gépet vagy készüléket, áram vezetésére alkalmas talajt egyszerre érintünk meg.**

A védekezés főbb szempontjai:

- Hibás, törött, horpadt készüléket ne használjunk.
- Ne használjuk a készüléket, ha csatlakozó vezetéke repedt, töredezett a szigetelése vagy a vezeték sérült.
- Elektromos készülék használatakor ne érintsünk földelt fémtárgyat, lehetőség szerint testünket a földtől is szigeteljük el.
- Vezeték hosszabbítást, átalakítást csak szakképzett személy végezzen.
- A legegyszerűbb műveleteket is (pl. izzócsere, biztosíték csere, stb.) kikapcsolt, illetve leválasztott berendezésen végezzük el.
- A védekezés tehát a személyre hárul és csupán gondosságán múlik, hogy elkerülje a balesetet.

b) Villamos gépek, készülékek külső fémburkolata meghibásodáskor (a szigetelés hibája miatt) váratlanul feszültség alá kerülhet.

A belső üzemi szigetelés váratlan meghibásodásakor (előregedet, eltörött, megkopott, stb.) a fázisvezető belül, észrevétlenül hozzáér a berendezés fémtestéhez, ez a **testzárlat**. Ekkor a berendezésnek azon részei amit a kezeléshez meg kell fogni **feszültség alá kerülhetnek**, veszélyes fázisvezetővé válhatnak.

Ez a kockázat a rendszeres **érintésvédelmi felülvizsgálattal** védhető ki.

Munkavédelmi szabályok megszegése

- A munkavédelmi szabályok megszegése esetén a munkavégzéstől való eltiltás mellett szabálysértési eljárást is lehet a dolgozó ellen indítani.
- A balesetek bejelentése, kivizsgálása terén a mulasztást elkövető a munkajogi szabályok szerint felel.

Munkabalesetek tanulságai

- Különösen **tilos** az irodákban, illetve a kollégiumi szobákban bármilyen vízforraló, kávéfőző használata. A hőfejlesztő konyhai eszközök használatára alkalmas helyiségeket és a használat szabályait az Üzemeltetési Osztály állapítja meg.
- Munkavégzés során csak kifogástalan állapotú, rendeltetésszerűen alkalmazott **létra** használható. Használat közben a kapaszkodás és a biztonságos állás lehetősége mindenkor biztosított legyen.
- Vizesblokkokban, teakonyhákban, valamint frissen felmosott helyeken számítani kell az elcsúszás veszélyre. Frissen felmosott, ideiglenesen nedves padló esetében használjunk figyelmeztető táblákat, szükség esetén kerülőutat kell kijelölni.

Összefoglalva

- A balesetek, sérülések kiváltó oka túlnyomórészt a fáradtság.
- A fáradás és a sérülések okai:
 - az izmok nem megfelelő oxigén-ellátása
 - az izmok túlzott erőltetése
- A megelőzés két kulcseleme:
 - Munka közben figyeljen testtartására, mindig a semleges pozíciókra törekedjen!
 - Váltogassa különböző tevékenységeit, mozogjon!

